

Veratrum nigrum

Nomenclatuur/etymologie

De wetenschappelijke naam *Veratrum nigrum* is opgesteld door Carl Linnaeus in 1753. De geslachtsnaam *Veratrum* is afgeleid van het Latijnse woord *vere* (waarlijk) en *atrum* (zwart), of van het Latijnse *verare* (te gebruiken als braakmiddel), verwijzend naar de sterk giftige en emetische (braken opwekkende) eigenschappen van de wortelstokken, die al bekend waren in de oudheid. De soortaanduiding *nigrum* is Latijn voor 'zwart', wat betrekking heeft op de zeer donkere, bijna zwarte of diep paarse kleur van de bloemen en de donkere wortelstok. De Nederlandse naam is Zwarte nieswortel.

Taxonomie

Veratrum nigrum is een vaste plant die behoort tot de orde Liliales. De taxonomische indeling van het geslacht *Veratrum* is in de loop der tijd gewijzigd.

Historisch gezien werd de soort vaak ingedeeld bij de familie Liliaceae (Lelieachtigen), maar tegenwoordig wordt *Veratrum nigrum* geclassificeerd onder de familie Melanthiaceae (Eenbesfamilie).

- Rijk: Plantae
- Orde: Liliales
- Familie: Melanthiaceae (Eenbesfamilie)
- Geslacht: *Veratrum*
- Soort: *V. nigrum*

Foto: Harrie de Vries

Synoniemen

De soort heeft verschillende synoniemen gekend als gevolg van historische herclassificaties en variaties in naamgeving. Belangrijke synoniemen zijn onder andere *Melanthium nigrum* (L.) Thunb. en *Helonias nigra* (L.) Ker Gawl., die de vroegere indeling in andere geslachten weerspiegelen. Ook *Veratrum purpureum* Salisb. is een synoniem.

Variëteiten en cultivars

Veratrum nigrum is voornamelijk bekend in zijn wilde soortvorm. Binnen de soort zijn er enkele natuurlijke variëteiten beschreven, zoals *Veratrum nigrum* var. *ussuriense*, die soms als aparte soort (*Veratrum ussuriense*) wordt beschouwd. De soort wordt in tuinen gewaardeerd om zijn unieke en opvallende bloemkleur en vorm. Er zijn geen wijdverbreide, benoemde cultivars op de markt die specifiek van *V. nigrum* zijn afgeleid; tuiniers planten meestal de soort zelf aan. Wel zijn er andere soorten binnen het geslacht *Veratrum* die in tuinen voorkomen, zoals *Veratrum album* (Witte nieswortel) en *Veratrum viride*.

Familie

De plant behoort tot de Melanthiaceae, de Eenbesfamilie. Leden van deze familie zijn vaak giftige, overblijvende kruiden.

Hoogte

Veratrum nigrum is een grote en robuuste vaste plant. De hoogte van de plant varieert tussen 50 centimeter en 175 centimeter wanneer de bloemstengel volledig is uitgelopen. De grote, geplooide bladrozet aan de basis van de plant is al indrukwekkend.

Bloemkleur

De bloemkleur is zeer kenmerkend en de reden voor de sortaanduiding. De bloemen zijn klein, zestallig en stervormig, en verschijnen in grote, opstaande pluimen. De kleur varieert van diep paarsbruin tot bijna zwart (*zwartpurper*).

Bladkleur

Het blad van *Veratrum nigrum* is opvallend en decoratief, en wordt vaak vergeleken met dat van de hosta. De bladeren zijn breedovaal, gaafrandig, kaal, en hebben een kenmerkende geplooide of generfde structuur die in de lengterichting over het blad loopt. De kleur is helder groen. De bladeren staan spiraalsgewijs rond de stengel en vormen een dichte rozet aan de basis.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van de Zwarte nieswortel valt in de zomermaanden. De bloei begint meestal in juli en kan doorgaan tot in augustus. Het kan echter tot zeven jaar duren voordat een jonge, gezaaide plant voor het eerst bloeit.

Standplaats

De plant is een typische bosrandplant, wat betekent dat hij gedijt op een licht beschaduwde plek, met gefilterd licht of middagschaduw. Felle middagzon moet worden vermeden. De

bodem moet voedselrijk, overwegend koel en vochthoudend tot vochtig zijn; sommige bronnen stellen zelfs dat de grond drassig mag zijn. De plant verkiest een neutrale pH-bodem.

Herkomst

Veratrum nigrum heeft een groot natuurlijk verspreidingsgebied in Eurazië. De herkomst ligt in Centraal- en Zuid-Europa, van Frankrijk in het westen, tot in Korea en Oost-Siberië in Azië. De plant komt voor op beboste of grasachtige hellingen op gematigde tot subalpiene hoogtes.

Soort gewas

Het is een langlevende, bladverliezende vaste plant (*perennial*). Vanwege de indrukwekkende hoogte en de decoratieve bladeren en bloeiwijze, wordt de plant vaak als architecturale plant of solitair gebruikt.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad of door deling van de wortelstok. Vermeerdering door zaad vereist geduld, aangezien de zaden vaak een koude kiemprikkel (*stratificatie*) nodig hebben en langzaam kiemen. Deling van de robuuste en diepgaande wortelstokken is mogelijk, maar dit moet met zorg gebeuren vanwege de giftigheid en de kans op het beschadigen van de plant.

Klimaatzone

Veratrum nigrum is een zeer winterharde plant. Hij verdraagt temperaturen tot ongeveer min 25°C, en is daarmee geschikt voor gematigde klimaatzones (bv. USDA Zone 4 tot 8).

Insecten

De bloemen van *Veratrum nigrum*, met hun ongebruikelijke donkere kleur, trekken diverse insecten aan voor de bestuiving, waaronder vliegen en kevers. De plant is echter ook geliefd bij slakken, die het decoratieve blad kunnen beschadigen.

Bronvermelding

https://nl.wikipedia.org/wiki/Zwarte_nieswortel

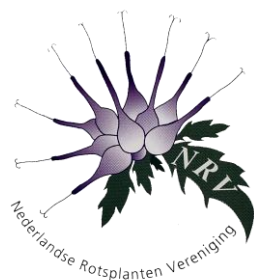
[https://appeltern.nl/nl/tuinadvies/plantenencyclopedie/veratrum_nigrum_zwarte_nieswortel /](https://appeltern.nl/nl/tuinadvies/plantenencyclopedie/veratrum_nigrum_zwarte_nieswortel/)

<https://hessenhof.nl/plants/veratrum-nigrum-vernig>

<https://www.famiflora.be/plantengids/plant/vaste-plant/veratrum-nigrum>

<https://www.tuinadvies.be/plantengids/1119/veratrum-nigrum/cultivars>

<https://yarinde.nl/products/veratrum-nigrum>

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	<i>Veratrum</i> (braakmiddel/waarslijk zwart); <i>nigrum</i> (zwart)
Taxonomie	<i>Familie: Melanthiaceae, Geslacht: Veratrum, Soort: V. nigrum</i>
Synoniemen	<i>Melanthium nigrum, Helonias nigra, Veratrum purpureum</i>
Variëteiten en cultivars	<i>Veratrum nigrum</i> var. <i>ussuriense</i> (geen wijdverbreide cultivars bekend)
Familie	Melanthiaceae (Eenbesfamilie)
Hoogte	50- 175 cm
Bloemkleur	Diep paarsbruin tot bijna zwart (zwartpurper)
Bladkleur	Groen, breed ovaal, geplooid
Bloeiperiode	Juli- augustus (kan jaren duren voordat de plant bloeit)
Standplaats	Halfschaduw (bosrand); voedselrijk, vochthoudend tot vochtig, neutrale bodem
Herkomst	Eurazië (Centraal- en Zuid-Europa tot Azië)
Soort gewas	Vaste plant (<i>perennial</i>), giftige architecturale plant
Vermeerderingswijze	Zaad (met stratificatie) of deling van de wortelstok
Klimaatzone	Zeer winterhard (bv. USDA Zone 4)
Insecten	Trekt vliegen en kevers aan, gevoelig voor slakken